

ВКР на тему:

Назви танців в українській мові: семантичний та дериваційний аспекти

Виконала магістр 2 курсу групи УМ
Напрямок підготовки 45.04.01
«Філологія (українська мова та
література)»

Коба А. А.

Науковий керівник к.ф.н., доцент

Рудницька Л. І.

Дослідники хореографічної термінології

- К. Василенко, А. Гуменюк, Ю. Колесніченко – лексика народного танцю;
- Ю. Данчевська та Л. Цветкова – термінологія класичної хореографії;
- Б. Кокуленко – функціонування назв танців у творах українських письменників.

АКТУАЛЬНІСТЬ:

- недостатнє вивчення в українському мовознавстві формування, розвитку та сучасного стану танцювальних термінів;
- нагальна потреба унормування відповідної терміносистеми.

МЕТА:

комплексне лексико-семантичне та дериваційне дослідження назв танців як цілісної системи у словниковому складі сучасної української літературної мови.

ЗАВДАННЯ:

- зробити огляд історії вивчення спеціальної лексики;
- проаналізувати функціонування терміну «танець» в українській хореографічній лексиці;
- описати лексико-семантичні групи поданих найменувань, розкрити їх семантику;
- виявити семантичні моделі, за якими творяться назви танців в українській мові;

ЗАВДАННЯ:

- охарактеризувати найменування танців, мотивованих основною ознакою на рівні семантичних моделей;
- встановити джерела формування хореографічних назв в українській мові;
- розглянути способи номінації танців, визначити найпродуктивніший із них;
- дослідити назви танцювальних рухів з погляду їх семантичної та дериваційної структури.

ВИСНОВКИ:

На сьогоднішній день танцювальна термінологія в українському мовознавстві ще не до кінця вивчена.

□ окрема лексикографічна праця, присвячена термінології танцю.

✓ низка спеціальних підручників та посібників для студентів спеціальності «хореографія».

Склад досліджуваної лексики

146

найменувань танців:

- Народні (*гуцулка, полька, фуріант*)
- старовинні (*кадриль, сарабанда*)
- сучасні (*хіп-хоп, паппінг*)
- бальні (*ча-ча, танго*)
- балет (*па-де-катр*)

102

назви танцювальних рухів:

- класичні (*батман, шасе*)
- народні (*присядка, плескач*)
- сучасні (*раннінг мен, хеппі фіт*).

- Назви народних танців – **багатозначні** (*коломийка- 1. Назва танцю, 2. Назва пісні*)
- Назви бальних танців – **багатозначні** (*вальс-1. назва танцю, 2. Назва пісні*)
- Назви старовинних танців – **однозначні** (*павана, хота*)
- Назви сучасних танців – **однозначні** (*хаус, ваакінг*)
- Балетна термінологія - **однозначна** (*па-д'аксьйон , па-де - грас*).

Семантичні моделі

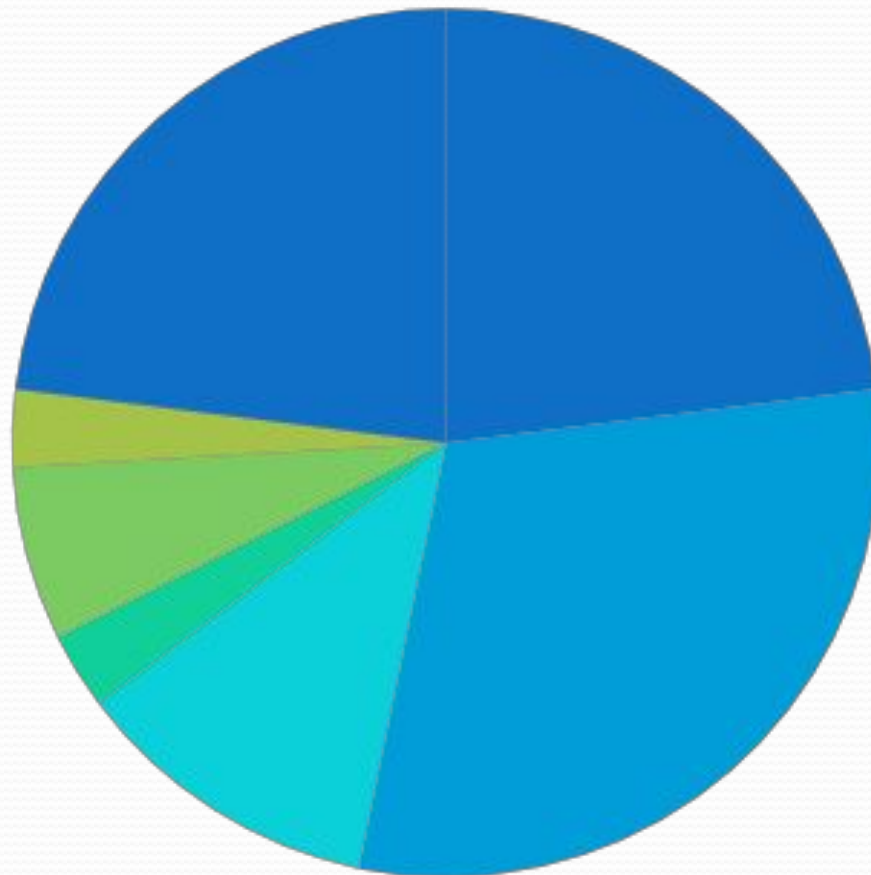
Найбільш продуктивні

- «певна дія, рух → назва танцю»
(*тропак, квікстен*)
- «дія → назва руху»
(*підбивка, повзунець*)

Найменш продуктивні

- «вигук → назва танцю»
(*гопак*)
- «манера → назва руху»
(*вихилясник*)

Джерела формування запозичених назв

- англ.
- фр.
- ісп.
- чес.
- італ.
- груз.
- інші мови

Творення похідних назв

Спосіб суфіксації :

- «ДО + суф -ак-» (*гопак, тропак*)
- «ІО + суф -к-» (*гуцулка, лезгинка*)
- «ІО + суф -йак-» (*краков`як*)
- «ДО + суф -к-» (*підбивка*)
- «ДО + суф -ун + суф -е-» (*скакунець*)
- «ДО + суф -н-» (*вибиванець*)

Спосіб складання:

- Композити: «ІО+ ДО + інтерфікс -о »(*хоровод*)
- Юкстапозити (*полька-мазурка, вальс-бостон*)

Спосіб вторинної номінації:

- Метафоричне перенесення (*горлиця, гонта, яструб, віршовочка, млин*)
- Метонімічне перенесення (*коломийка, виступець*)

Практична цінність

- укладання термінологічних, тлумачних словників;
- написання наукових праць із термінології та термінографії;
- викладання курсу Сучасної української літературної мови (розділи: «Лексика», «Словотвір»);
- викладання спецкурсів та спецсемінарів з українського термінознавства;
- створення підручників, посібників для студентів спеціальності «Хореографія».

**Дякую за
увагу!**